

Dette resumé er publiceret i det elektroniske tidsskrift
Artikler fra Trafikdage på Aalborg Universitet
(Proceedings from the Annual Transport Conference
at Aalborg University)
ISSN 1603-9696
<https://journals.aau.dk/index.php/td/index>

Tværgående samarbejde om kollektiv trafik i hovedstadsregionen

Søren Bom, soeren.bom@regionh.dk og Morten Reimer moreimer@kpmg.com
Hhv. Region Hovedstaden og KPMG P/S

Abstrakt

Et mere forpligtende samarbejde og fælles opgaveløsning kan på sigt understøttes af en formaliseret samarbejdsmodel, der bygger oven på mange af de velfungerende elementer, samarbejder og beslutningsfora, der allerede eksisterer inden for transportområdet i dag. På baggrund af interview og internationale erfaringer vurderes det således, at den nuværende samarbejdsmodel og governance hensigtsmæssigt kan videreudvikles til at favne de væsentligste transportaktører, herunder bestillere, trafikselskaber, vejmyndigheder, nye mobilitetsleverandører m.m.

På baggrund af input fra gennemførte interviews og et allerede komplekst aktørbillede, vurderes det ikke aktuelt at introducere nye trafikselskaber i en fremtidig model for tværgående samarbejde om mobilitet. DOT er vurderet som den organisation, der mest hensigtsmæssigt kan være omdrejningspunktet for at udvikle og løfte de kollektive mobilitetsopgaver i hovedstadsregionen yderligere. Det flugter også med DOT's mission om at sikre integration og sammenhæng på tværs af transportformer, produkter og services, ligesom DOT's strategi for 2020-2022 afspejler et øget tværgående fokus på tværs af trafikselskaberne.

Med inspiration i internationale erfaringer fra bl.a. referenceorganisationerne Ruter, HVV, TfGM, Skånetrafiken m.fl., opstilles et roadmap for en første bølge, hvor der bl.a. skabes et politisk og organisatorisk fundament for et øget forpligtende tværgående samarbejde blandt nøgleaktørerne samt peges på nogle konkrete opgaver, der kan løses i fællesskab.

Med dette indlæg vil Region Hovedstaden sammen med KPMG fremlægge forslag til diskussion om, hvordan der via det allerede eksisterende samarbejde i Din Offentlige Transport (DOT). Vil kunne løfte den kollektive transport i Østdanmark mht. passagerer, fremkommelighed og den grønne omstilling via i et mere forpligtende samarbejde med stærkere fælles politisk prioritering.

Udfordringer i den kollektive trafik presser økonomi og grøn omstilling

Rejsen i hovedstadsregionen er under forandring. Regionen vokser ift. antallet af indbyggere, økonomi og antal rejsende, og det generelle indtryk er at den kollektive trafik og mobilitet er relativt veludviklet specielt i hovedstaden. Seneste har København fået en ny Metro Cityring og en ny letbane er også under etablering gennem forstæderne langs Ring 3. Når der kigges lidt længere frem, tegner der sig dog nogle udfordringer for mobiliteten, bl.a. i form af stigende trafik og trængsel, og kigges der frem mod 2035, skal det samlede

trafiksystem kunne håndtere 20 pct. flere pendlerture. Kombineret med en national og global tendens om faldende tilslutning til den kollektive trafik, faldende passagerindtægter og et bredt politisk ønske om at reducere CO₂-udledningen fra transport med op til 70 %, giver det nogle store udfordringer, som kan være svære at håndtere for de enkelte trafikbestillere og trafikselskaber. Samtidig er kollektiv trafik i hovedstadsregionen kendetegnet af et komplekst aktørlandskab med et stort antal ejere, flere trafikselskaber ansvar for hver deres transportform og med hver deres bestyrelse samt generelt mange beslutnings- og koordineringsfora.

Den kollektive trafik skal geares til fremtidens behov og muligheder

For at kunne imødekomme fremtidens transportbehov er der en række forhold, aktørerne i fællesskab med fordel kan arbejde med, og dermed kan understøtte og sikre en mere effektiv kollektiv transport og øget mobilitet:

- Fælles politisk fokus på kollektiv transport som et middel til at afhjælpe trængsel og reducere CO₂ udledning.
- Trafiksystemet kan i højere grad planlægges med udgangspunkt i passagerens samlede dør-til-dør-rejse, i stedet for det enkelte transportmiddel.
- Mere viden om de samlede passagerstrømme og ændringer.
- Bedre samarbejde om påtrængende opgaver og problemstillinger, herunder tværgående tiltag til reduktion af CO₂-udledning.
- Styrket strategisk kobling mellem planlægning af den individuelle og den kollektive transport
- Fokus på etablering af knudepunkter, vejvisninger m.m. for derigennem at sikre en helhedstæknning, der gør rejsen mere nemmere for især pendlere og medvirke til at den kollektive transport får flere passagerer.
- Optimering og samordning af trafiksignaler med fælles udgangspunkt for trafikledelse, som kan prioritere kollektiv trafik og cykler.

Der er samtidig også en række nye muligheder inden for transport- og mobilitetsområdet, der i disse år gennemgår en digital transformation. Teknologiunderstøttende services vil ændre på måden vi oplever transport på. Fremtidens persontransport vil være baseret på flere digitale løsninger, anvendelse af nye intelligente teknologier og data, og de globale tendenser går mod den multimodale rejse og Mobility as a Service (MaaS). De nye teknologiske og digitale muligheder vil få størst effekt for den rejsende, hvis de anvendes og implementeres i et samarbejde mellem transportaktørerne.

Kan et mere forpligtende samarbejde i DOT være vejen frem?

For at åbne for samarbejdet om de fremtidige udfordringer har Region Hovedstadens politikere i foråret 2019 godkendt en rammesættende "Trafik- og mobilitetsplan for hovedstadsregionen" med adskillige forslag til, hvordan der i fællesskab kan findes løsninger på tværs af trafikselskaber, og på tværs af offentlige og private aktører.

Mere forpligtende samarbejde og opgaveløsning på tværs af alle aktører inden for kollektiv trafik og mobilitet forventes at kunne bidrage til en lang række gevinster i transformationen mod en bedre og mere bæredygtig mobilitet i Østdanmark, herunder gevinster for samfundet, de rejsende og transportaktørerne ved:

De rejsende – at bidrage til at den kollektive trafik opleves som en integreret og attraktiv mobilitetsservice for den rejsende, som kan levere et alternativ til - eller kombineres med - bilen, være en mere klimavenlig rejse og være kendetegnet af en mere friktionsfri og integreret dør-til-dør rejse på tværs af transportformer

Samfundet – at bidrage til at sætte rammer, der kan understøtte den grønne omstilling, optimere den samlede udnyttelse af kapacitet på vej- og banenet, reducere trængsel samt forbedre rammevilkår for virksomheder. Herudover åbne den offentlige transport for samarbejdet med private virksomheder og deleøkonomiske transportformer

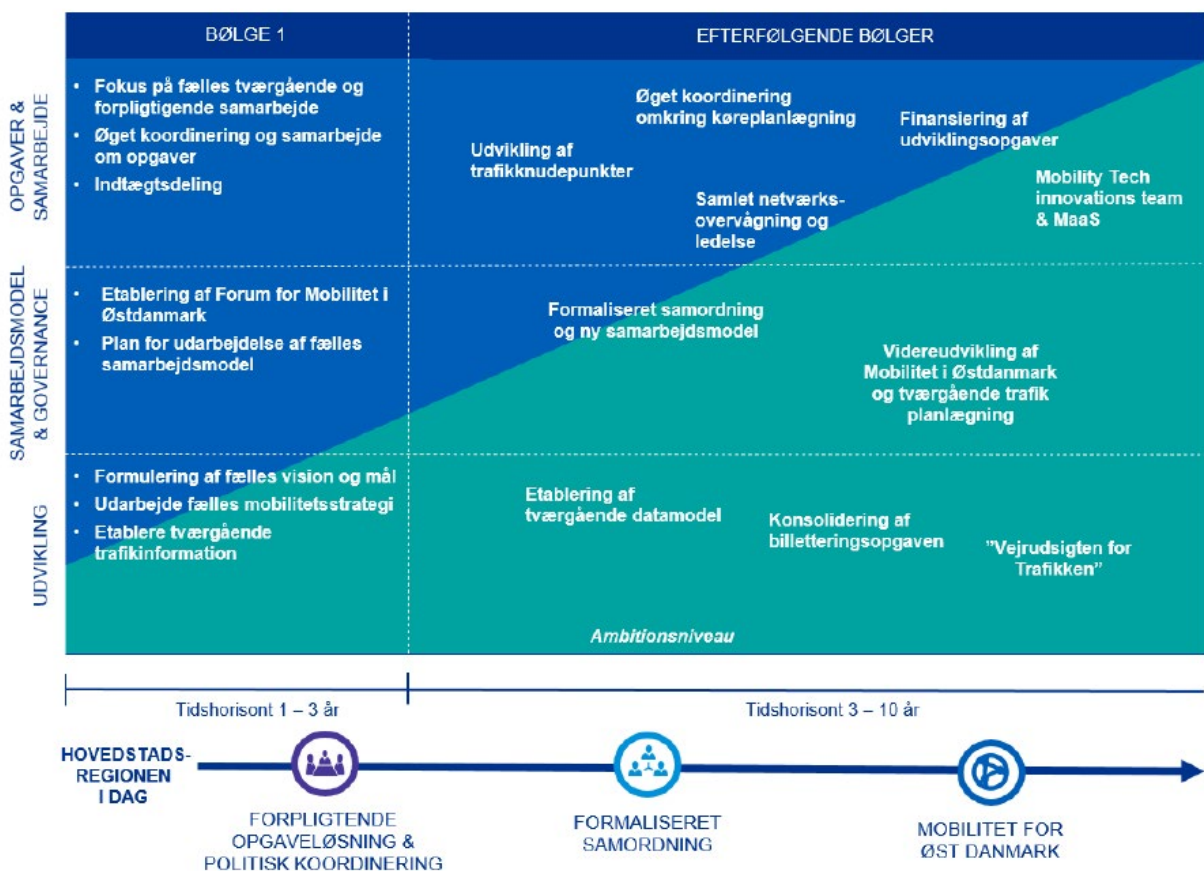

Transportaktører – at bidrage til øget kundetilfredshed, passagervækst, og styrkelse af den kollektive trafik som en attraktiv service, bl.a. gennem bedre koordinering mellem aktørerne, mere sammenhængende planlægning og design af det samlede netværk samt nye muligheder for finansiering af mere sammenhængende løsninger

Med inspiration i internationale erfaringer fra referenceorganisationerne samt gennemførte interview, opstilles der et roadmap for en inkrementelle udvikling og optimering af den kollektive trafik og mobilitet i implementeringsbølger. KPMG's forslag til indsatser og initiativer i første bølge kan tilsammen ses som det politiske og organisatoriske fundament for arbejdet med at udvikle og fremme mobiliteten i Østdanmark. Initiativerne – som gennemgås nærmere nedenfor - omfatter forslag til:

- 1) En ny politisk organisering i form af Forum for Mobilitet for Østdanmark
- 2) Et styrket DOT
- 3) En ny samarbejdsmodel for mobilitet i Østdanmark med et fælles strategisk ophæng
- 4) Konkrete områder med højere grad af fælles opgaveløsning, samarbejde og koordinering

Eksempel på hvordan et mere formaliseret arbejde kunne organiseres:

Bestiller & finansierer	45 kommuner	Region Hovedstaden og Region Sjælland	Stat, FRB og KBH kommune	Region Hovedstaden og 11 kommuner	Stat	Stat og kommuner	Udbydere af efterspørgsels-baserede transportformer	
Vision og strategisk planlægning	1 Forum for Mobilitet for Østdanmark					Vejdirektoratet, Banedanmark og kommuner	Private aktører	
Indkøber, planlægger & kundevedtø aktiviteter	2 DOT					Vejdirektoratet, Banedanmark og kommuner	Private aktører	
Operatører	Private busoperatører	Lokaltog A/S	Metro Service A/S	DSB	-	Private aktører		
Transportformer & infrastruktur	 Lokal busstrafik	 Regional busstrafik	 Privatbaner	 Metro	 Letbanen	 Tog	 Vej, bane, cykler, gang	 Cykler, løbehjul, taxi, flextrafik, samkørsel og delebiler m.m.

Note:

1) Ejerkredsen til Rejsekort & Rejseplan A/S fremgår af tabel 1 over aktører inden for kollektiv trafik i hovedstadsregionen

2) DOT, Rejsekort & Rejseplan A/S varetager primært kundeføretede aktiviteter